
Nyttig om pårørendes situasjon og rettigheter

ANMELDELSER

STEINAR AASE

Fylkesmannen i Telemark
Sosial- og helseavdelingen
Skien
og
Institutt for oral biologi
Universitetet i Oslo

Bøckmann, Kari

Kjellekvold, Alice

Pårørende i helsetjenesten

En klinisk og juridisk innføring. 387 s, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2010. Pris NOK 468

ISBN 978-82-450-0611-7

Målgruppene er først og fremst studenter i helse- og sosialfagene, på bachelor- og masternivå. Men den er også myntet på ferdig utdannet personell og på pårørende og deres organisasjoner. Fremstillingen er noe preget av at forfatterne søker å favne en slik vid målgruppe. Deler av teksten er antakelig nokså selvfølgelige for enkelte. For andre, særlig studenter, kan alt virke både som viktig bevisstgjøring og som kilde til nyttige faktaopplysninger.

Stoffet er delt opp i 11 kapitler, det er i tillegg en litteraturliste på ca. 350 referanser. Kapitlene omhandler temaer som helsepersonells ansvar og plikter i forhold til pårørende, rettslig regulering av hvem som er nærmeste pårørende, helsepersonells dokumentasjon av arbeid med pårørende, og pårørendes rett til innsyn i journal og til ulike stønader og permisjoner. Noen handler om hvordan det er å være pårørende til en alvorlig syk, med beskrivelse av hvordan sykdom, kriser og sorg virker inn på dagliglivet, på familieliv og parforhold, på selvfølelse og skyldfølelse. Det er kapitler om foreldres situasjon når barn er alvorlig syke eller døende, og om situasjonen når barn eller ungdom er pårørende til noen med alvorlig sykdom.

Deler av teksten er nokså ordrike, men det finnes også nyttige sammenfatninger, bl.a. om hva som bør tas med i informasjonsmateriell til pårørende (s. 71), en oppstilling av generelle råd til pårørende (s. 110 – 12), en oversikt over hva en bør være særlig oppmerksom på ved sorgreaksjoner (s. 115), og mye annet. Noen av sammenfatningene vil egne seg glimrende i prosedyrebøker for personell ved sengeposter på sykehus.

Bokens undertittel er «en klinisk og juridisk innføring». Jusen er spredd rundt i de forskjellige kapitlene. Det er bl.a. en redegjørelse om helsepersonells taushetsplikt overfor pårørende, og unntak fra taushetsplikten. Pasienters rett til å samtykke og medvirke ved helsehjelp er omhandlet, og hvilken lovregulering som gjelder når pasienten ikke er samtykkekompetent. Nærmeste pårørende skal informeres når det er fattet beslutning om at en pasient ikke har samtykkekompetanse, og ved spørsmål om inngripende helsehjelp skal nærmeste pårørende da få uttale seg om hva pasienten selv ville ønsket. Noen ganger kommer forfatterne med egne vurderinger av hva de mener kan forbedres i lovverket.

Boken kan bidra til økt forståelse for pårørendes situasjon, og til at det blir tatt mer hensyn til pårørende både i kliniske situasjoner og ved behandling av klager. Nylig har det vært mye mediefokus på pårørende i forbindelse med feilbehandling og klagesaker. Også der har det vært etterlyst at helsepersonell og tilsynsmyndigheter tar seg tid til å høre på pårørende. Ofte har disse viktige opplysninger å bidra med. Uansett er det viktig å ta hensyn til de pårørende. Dette er et bidrag til bevisstgjøring om at også pasientens nærmeste trenger vår oppmerksomhet.

Publisert: 6. september 2011. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.11.0691
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.